

DASAR PERKONGSIAN DATA TERBUKA

NEGERI SEMBILAN

MAC 2018

VER 1.0

DASAR PERKONGSIAN DATA TERBUKA NEGERI SEMBILAN

KANDUNGAN

Pengenalan	2
Objektif	2
Punca Kuasa Dirujuk	3
Skop Perkongsian Data Terbuka	3
Pengkelasan Data Terbuka	4
Pelaksanaan Data Terbuka	5
Prinsip Data Terbuka	5
Rangka Kerja Data Terbuka	7
• Kumpulan Sasar	
• Saluran Penyampaian	
• Kluster Data/Bidang Tumpuan	
• Penyedia Data/Pemilik Data	
Tadbir Urus Data Terbuka Negeri Sembilan	9
Pelaksanaan Perkongsian Data Terbuka Negeri Sembilan (DTNS)	10
Lampiran A	
- Terma Penggunaan Data Terbuka	
Lampiran 1	
- Aliran Kerja Kelulusan Set Data	

DASAR PERKONGSIAN DATA TERBUKA NEGERI SEMBILAN

Pengenalan

1. **Data** didefinisikan sebagai butiran atau maklumat yang diketahui atau telah dikumpulkan tentang sesuatu dan dapat dijadikan asas untuk membuat kajian. Data boleh terdiri daripada pelbagai bentuk seperti gambar, nombor dan perkataan. Data yang telah diproses dan dianalisa kemudiannya akan menjadi maklumat atau dokumen yang memberi makna dan difahami oleh pihak lain.
2. **Data terbuka** merujuk kepada data Kerajaan yang boleh digunakan secara bebas, boleh dikongsi dan digunakan semula oleh rakyat, agensi sektor awam atau swasta untuk pelbagai tujuan.
3. **Dasar Perkongsian Data Terbuka Negeri Sembilan** merangkumi perkongsian data terbuka Pejabat Setiausaha Kerajaan Negeri Sembilan serta semua Jabatan/Agensi di bawahnya. Dasar ini mengandungi prinsip dan peraturan-peraturan yang perlu dipatuhi serta penetapan tanggungjawab pengguna dalam membenarkan perkongsian data yang disediakan.

Objektif

4. Objektif pelaksanaan Dasar Perkongsian Data Terbuka pentadbiran Kerajaan Negeri Sembilan adalah seperti berikut:
 - i. Menggalakkan perkongsian data antara agensi sektor awam, swasta dan rakyat;
 - ii. Meningkatkan kualiti dan ketelusan penyampaian perkhidmatan Kerajaan menerusi perkongsian data terbuka yang tepat, cepat dan relevan secara dalam talian yang berpaksikan rakyat; dan
 - iii. Menggalakkan produktiviti ekonomi digital melalui industri atau inovasi baharu dengan penglibatan rakyat dan komuniti perniagaan.

PUNCA KUASA

5. Dasar Perkongsian Data Terbuka ini adalah dirujuk kepada Pekeliling Am Bilangan 1 Tahun 2015 - Pelaksanaan Data Terbuka Sektor Awam.

SKOP

6. Dalam konteks data terbuka di Negeri Sembilan, perkongsian data merangkumi dua (2) aspek berikut:

i. **Data yang dikongsi**

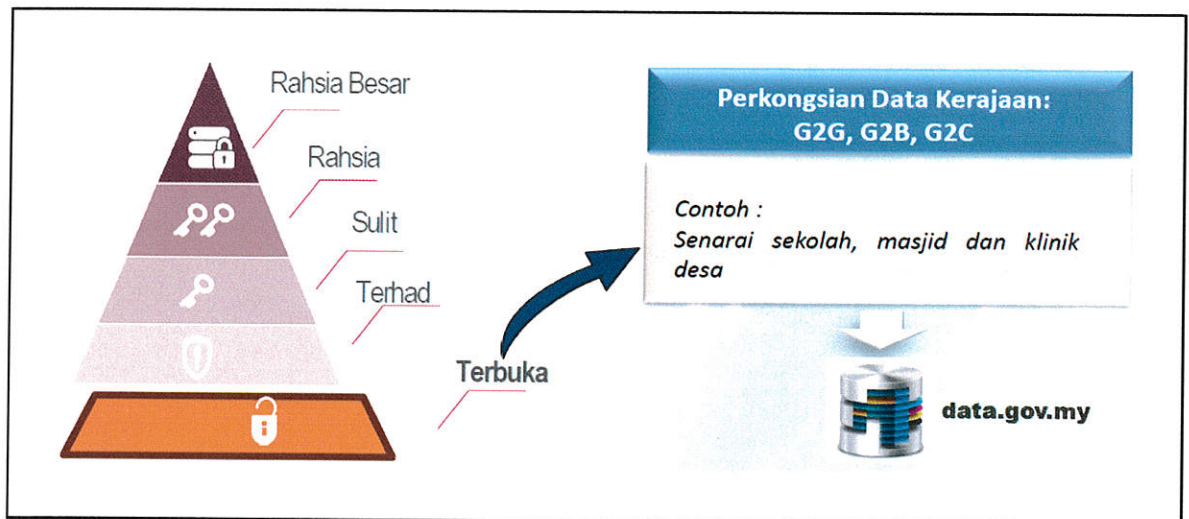
Data yang hendak dikongsi adalah merangkumi **set data** dan **meta data** beberapa kluster data utama di Negeri Sembilan iaitu Pengangkutan, Pertanian, Pendidikan, Kesihatan, Sosial, Ekonomi, Kewangan dan Pelancongan.

Set data merujuk kepada kumpulan butiran data yang berkaitan, contohnya set data jualan yang mengandungi data berkenaan produk, unit dan harga jualan. **Meta data** merujuk kepada maklumat dan dokumentasi data terurus yang mengandungi deskripsi mengenai konteks, kualiti dan keadaan atau ciri data tersebut. Meta data digunakan untuk memudahkan pemahaman, mengenali sifat dan menguruskan penggunaan data. Contoh: meta data maklumat yang mengandungi tajuk, keterangan, format, saiz dan tarikh.

Jabatan/agensi sebagai **pemilik data** mempunyai hak harta intelek data hendaklah menyediakan data terbuka bagi setiap perkara yang boleh/ingin dikongsi.

ii. Pelaksanaan Perkongsian

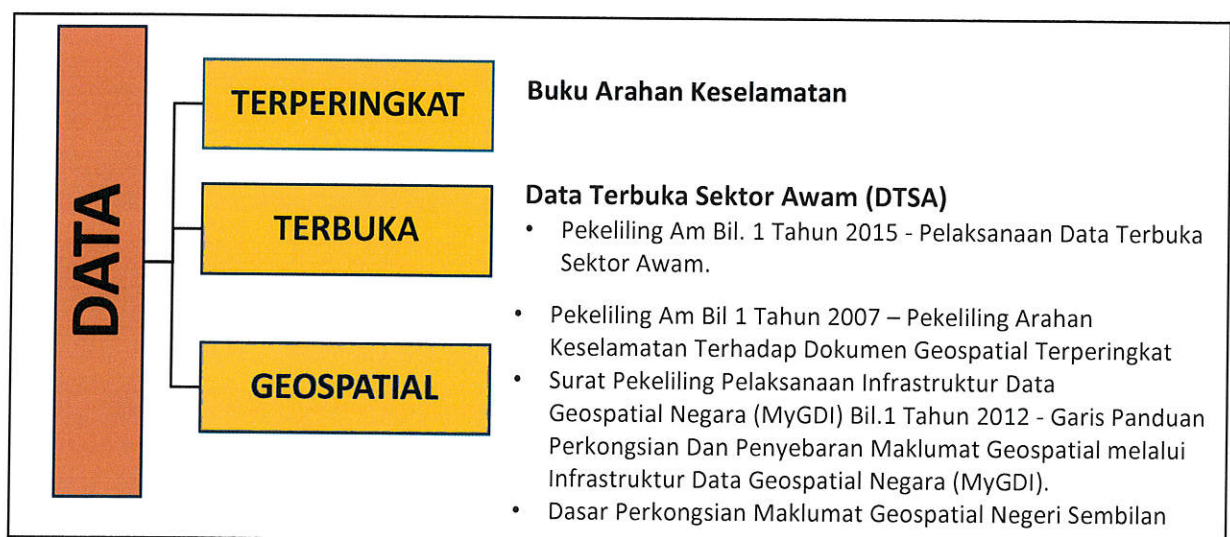
Pelaksanaan perkongsian perlu berdasarkan pengelasan data sama ada terperingkat atau terbuka mengikut Buku Arahan Keselamatan sepertimana dalam Rajah 1 di bawah. Hanya data terbuka sahaja yang boleh dikongsi sebaliknya data terperingkat perlu dilindungi daripada pihak-pihak yang boleh menyalahgunakan data tersebut.

Rajah 1 : Pengelasan Data mengikut Buku Arahan Keselamatan

PENGEKLASAN DATA TERBUKA

7. Pengelasan data terbuka di Negeri Sembilan terdiri dari 3 kelas utama seperti Rajah 2 dibawah.

Rajah 2 : Pengelasan Data di Negeri Sembilan

8. Di Negeri Sembilan, data geospasial adalah salah satu peringkat data utama yang boleh dikongsi. Perkongsian dan penyebaran maklumat geospasial telah dilaksanakan melalui **Surat Pekeliling Pelaksanaan Infrastruktur Data Geospasial Negara (MyGDI) Bilangan 1 Tahun 2012 - Garis Panduan Perkongsian Dan Penyebaran Maklumat Geospasial melalui Infrastruktur Data Geospasial Negara (MyGDI)**.

9. Dasar Perkongsian Maklumat Geospasial Negeri Sembilan dilaksanakan melalui pembangunan pangkalan data geospasial dan aplikasi *Geographic Information System Negeri Sembilan* (GIS9) yang melibatkan perkongsian dan penyebaran maklumat geospasial di pelbagai jabatan dan agensi di Negeri Sembilan. Pelaksanaan, penyelarasan dan pemantauan dasar ini adalah dibawah tanggungjawab tadbir urus geospasial negeri melalui jawatankuasa-jawatankuasa yang telah ditetapkan.

PELAKSANAAN DATA TERBUKA

10. Pelaksanaan data terbuka di Negeri Sembilan adalah berdasarkan sepuluh (10) prinsip utama data terbuka Kerajaan tertakluk kepada Rangka Kerja, Tadbir Urus dan Pelan Pelaksanaan yang telah dipersetujui oleh Setiausaha Kerajaan Negeri Sembilan.

PRINSIP DATA TERBUKA

11. Sepuluh (10) prinsip utama perkongsian data terbuka Pejabat Setiausaha Kerajaan Negeri Sembilan adalah seperti berikut.

i. **Data Lengkap** (*Complete Data*)

Set data hendaklah lengkap dan menggambarkan keseluruhan data yang direkodkan dan diterbitkan bagi kegunaan orang awam.

- ii. **Sumber Utama** (*Primary Source*)
Set data yang diterbitkan hendaklah daripada sumber utama. Set data ini termasuklah maklumat asal set data, perincian pengumpulan data dan sumber asal yang mengandungi rekod pengumpulan data tersebut.
- iii. **Terkini** (*Timely*)
Set data hendaklah yang terbaharu, sentiasa dikemas kini dan perlu diterbitkan segera selepas pengumpulan dan disusun. Pengemaskinian data hendaklah secara masa nyata bagi mengoptimumkan penggunaannya.
- iv. **Kebolehcapaian** (*Accessible*)
Set data hendaklah boleh dicapai pada portal data terbuka atau dalam laman web/portal agensi.
- v. **Kebolehbacaan Mesin** (*Machine Readable*)
Set data hendaklah boleh dibaca dan diproses oleh mesin atau perisian yang menyediakan format standard terbuka. Data yang boleh dibaca oleh mesin merujuk kepada data yang boleh diakses dan diproses terus oleh komputer.
- vi. **Tanpa Diskriminasi** (*Non-discriminatory*)
Akses “tanpa diskriminasi” kepada data bermaksud sesiapa sahaja dibenarkan mengakses data pada bila-bila masa tanpa perlu memperkenalkan diri atau mengemukakan sebarang justifikasi keperluan data tersebut.
- vii. **Penggunaan Standard Terbuka** (*Use of Open Standard*)
Penggunaan standard terbuka bagi format penyimpanan data akan membolehkan data digunakan secara meluas. Sebagai contoh, fail Microsoft Excel (.xls) ialah format helaian lejar yang diguna pakai secara meluas dan memerlukan kos lesen perisian. Format alternatif juga boleh

digunakan secara percuma tanpa memerlukan lesen perisian dapat mengurangkan kos penggunaan.

viii. **Pengarkiban Data** (*Data Permanent*)

Data harus tersedia dan kekal untuk digunakan secara berterusan. Data yang dikemas kini, ditukar atau dihapus perlu mempunyai petunjuk bahawa pindaan telah dilaksanakan secara kawalan versi dan pengarkiban.

ix. **Hak Penggunaan** (*Licensing*)

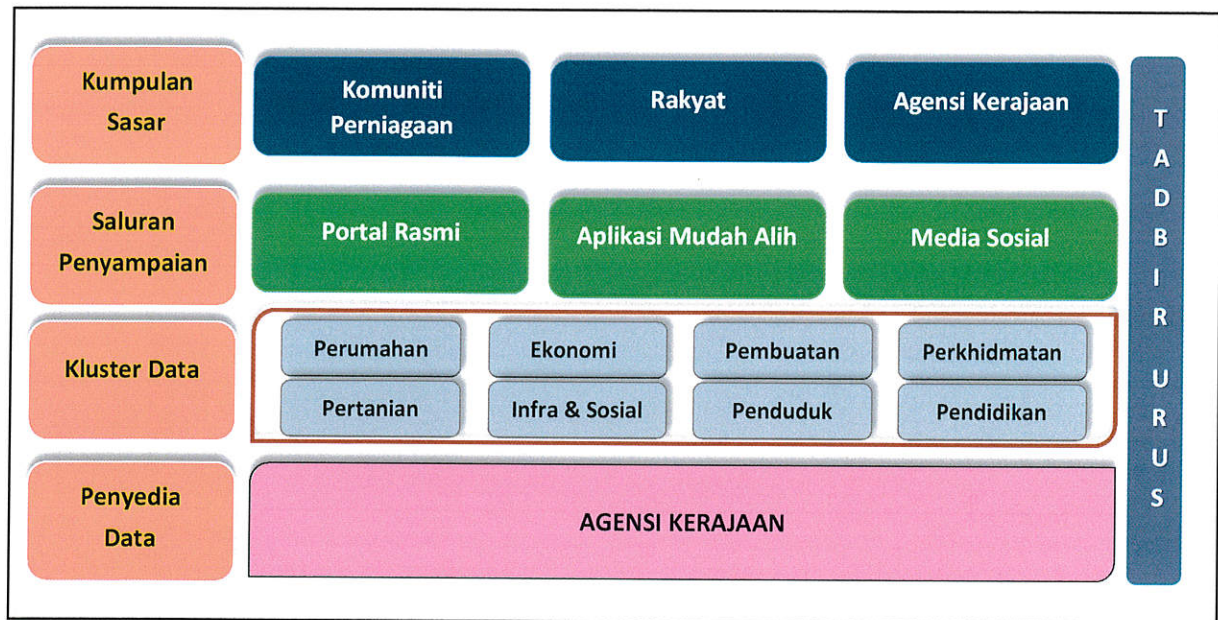
Hak penggunaan data oleh pengguna hendaklah dinyatakan dalam terma penggunaan data terbuka seperti di Lampiran A - Terma Penggunaan Data Terbuka Kerajaan.

x. **Kos Penggunaan** (*Usage Costs*)

Penggunaan set data bagi data terbuka sektor awam tidak dikenakan sebarang caj. Ia bertujuan untuk menggalakkan penggunaan set data untuk pertumbuhan ekonomi dan peningkatan inovasi.

RANGKA KERJA DATA TERBUKA

12. Rangka kerja perkongsian data terbuka dibangunkan sebagai panduan kepada semua pemilik dan pengguna data di Negeri Sembilan dalam mencapai objektif data terbuka Kerajaan. Rangka kerja data terbuka di Negeri Sembilan melibatkan empat (4) komponen utama iaitu kumpulan sasar, saluran penyampaian, kluster data dan penyedia data sepertimana dalam Rajah 3 di bawah. Keempat-empat komponen ini disokong oleh tadbir urus yang melibatkan jawatankuasa serta pasukan kerja data terbuka di peringkat sektor awam dan negeri.

Rajah 3 : Rangka Kerja Data Terbuka di Negeri Sembilan

KUMPULAN SASAR

13. Kumpulan Sasar merujuk kepada pengguna data yang merangkumi komuniti perniagaan, rakyat dan agensi Kerajaan (*Government to Business - G2B, Government to Citizen - G2C dan Government to Government - G2G*).

SALURAN PENYAMPAIAN

14. Saluran merujuk kepada kaedah penyampaian data terbuka kerajaan kepada kumpulan sasaran. Data terbuka Kerajaan Negeri Sembilan boleh dicapai melalui Portal Rasmi Pejabat Setiausaha Kerajaan Negeri Sembilan (www.ns.gov.my) atau Portal Data Terbuka Sektor Awam (data.gov.my). Selain Portal, data juga boleh dicapai melalui aplikasi mudah alih dan media sosial.

KLUSTER DATA/BIDANG TUMPUAN

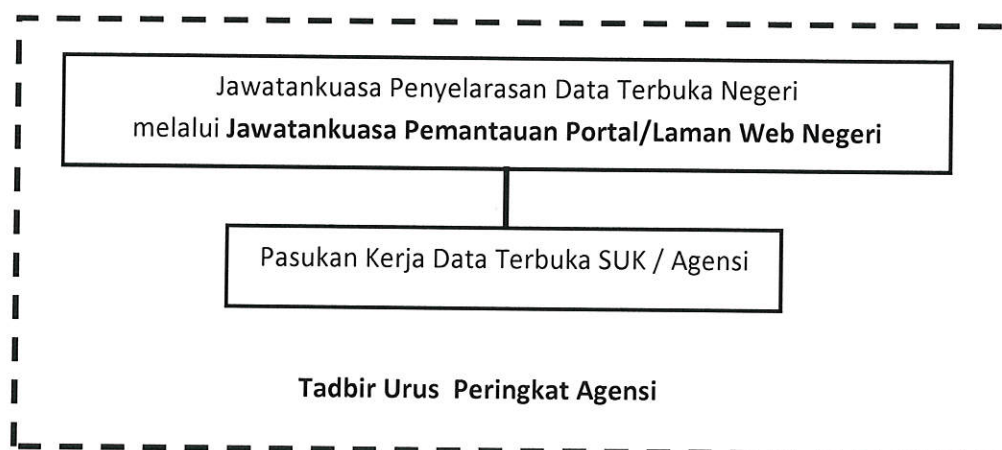
15. Kluster data merujuk kepada set data yang telah dipersetujui untuk dikongsi iaitu data berkaitan **penduduk, perkhidmatan, pendidikan, perumahan, pertanian, infra dan sosial, ekonomi dan pembuatan**. Kluster data ini merupakan **bidang tumpuan** perkongsian data di Negeri Sembilan dan diharap dapat memberi munafaat maksimum kepada rakyat Negeri Sembilan khususnya dan Malaysia amnya.

PENYEDIA DATA/PEMILIK DATA

16. Penyedia Data akan bertanggungjawab menyediakan set data terbuka yang akan dikongsi. Data yang boleh dikongsi perlu diuruskan dengan baik oleh penyedia data. Hanya set data yang berkualiti sahaja boleh dikongsi dan boleh dicapai melalui saluran yang disediakan.

TADBIR URUS DATA TERBUKA NEGERI SEMBILAN

17. Struktur tadbir urus data terbuka di pentadbiran Kerajaan Negeri Sembilan bertanggungjawab untuk melaksanakan pembangunan data terbuka di peringkat negeri dan memantau serta mengukur prestasi pelaksanaan data terbuka tersebut. Struktur tadbir urus adalah seperti Rajah 4 di bawah.

Rajah 4 : Struktur Tadbir Urus Data Terbuka Peringkat Negeri dan Agensi

18. Tanggungjawab Jawatankuasa Penyelarasan Data Terbuka Negeri adalah seperti berikut:

- i. Merangka strategi dan pelan pelaksanaan data terbuka pada peringkat Negeri/Agensi;
- ii. Menubuhkan pasukan kerja untuk melaksanakan tugas/aktiviti data terbuka;
- iii. Meluluskan set data bagi data terbuka;
- iv. Memantau tahap penggunaan data terbuka; dan
- v. Memastikan keperluan dasar dan sasaran yang dikenal pasti dipatuhi dan tercapai.

19. Tanggungjawab bagi Pasukan Kerja Data Terbuka Agensi yang melibatkan penasihat (*advisory*) dan peneraju (*champion*) adalah seperti yang berikut:

- i. Mengkaji dan mengenal pasti set data;
- ii. Mendapatkan kelulusan set data bagi data terbuka;
- iii. Menyediakan dan menerbitkan meta data;
- iv. Memastikan set data yang diluluskan bagi data terbuka dimuat naik ke laman web agensi dan Portal Data Terbuka Sektor Awam (DTSA) seperti di Lampiran 1 – Aliran Kerja Kelulusan Set Data; dan
- v. Mengkaji tahap penggunaan data terbuka.

PELAKSANAAN DASAR PERKONGSIAN DATA TERBUKA NEGERI SEMBILAN (DPDTNS)

20. Dasar Perkongsian Data Terbuka Negeri Sembilan ini perlu dilaksanakan di pentadbiran Kerajaan Negeri Sembilan bagi meningkatkan perkongsian data dan ketelusan kerajaan. Walau bagaimanapun, dasar ini tertakluk pada semakan dan pindaan dari semasa ke semasa selaras dengan perubahan teknologi, aplikasi, prosedur, perundangan dan kepentingan sosial.

TERMA PENGGUNAAN DATA TERBUKA KERAJAAN

Penggunaan data atau penggunaan semula data hendaklah mematuhi terma dan syarat seperti di bawah.

1. Penggunaan data di bawah terma ini
Pemilik data memberi kebenaran penggunaan data tanpa sebarang caj.
2. Pengguna boleh melaksanakan perkara yang berikut:
 - i. Salin, terbit, edar dan pindah data;
 - ii. Adaptasi data;
 - iii. Guna data secara komersial dan tidak komersial; dan
 - iv. Gabung data dengan data lain atau rangkum data dalam produk atau aplikasi.
3. Sekiranya melaksanakan mana-mana daripada yang dinyatakan pada para 2, pengguna HENDAKLAH:
 - i. Menyatakan sumber data dalam produk atau aplikasi berdasarkan pernyataan yang ditentukan oleh pemilik data;
 - ii. Menyediakan pautan kepada Terma Penggunaan ini; dan
 - iii. Sekiranya pemilik data tidak menyediakan pernyataan pemilik harta intelek data, pengguna hendaklah menggunakan pernyataan seperti yang berikut:

**" Data dan Maklumat tertakluk di bawah Terma
Penggunaan Data Terbuka Kerajaan Malaysia 1.0 "**

4. PENGECUALIAN

Terma Penggunaan ini tidak memperuntukkan sebarang hak terhadap:

- i. Data peribadi;
- ii. Nama, jata, logo atau sebarang simbol rasmi pemilik data;
- iii. Logo organisasi sektor awam atau jabatan;
- iv. Lambang diraja dan lambang tentera;
- v. Hak pihak ketiga yang mana pemilik data tiada kuasa terhadapnya;
- vi. Sebarang hak harta intelek termasuk paten, tanda dagangan dan hak reka bentuk; dan
- vii. Dokumen identiti seperti Pasport Malaysia, MyKad.

5. TIADA JAMINAN

Data adalah dalam bentuk seperti yang disediakan oleh pemilik data. Pemilik data dikecualikan daripada sebarang representasi, waranti, obligasi dan liabiliti berhubung data; dan

Pemilik data tidak bertanggungjawab terhadap sebarang ralat dan kehilangan data. Pemilik data juga tidak bertanggungjawab terhadap sebarang jenis kehilangan, kecederaan atau kerosakan kesan daripada penggunaan data tersebut. Pemilik data tidak memberikan jaminan data disediakan secara berterusan.

6. UNDANG-UNDANG

Terma Penggunaan ini ditadbir oleh undang-undang di bawah bidang kuasa dan pemilik data ialah pemilik utama bagi data tersebut.

ALIRAN KERJA KELULUSAN SET DATA

